

Naslov originala:
TALES FROM EARTHSEA
Ursula K. Le Guin

Copyright © 2001 Andrew Nurnberg Associates
Copyright © 2020 ovog izdanja KONTRAST izdavaštvo

Za izdavača:
Vladimir Manigoda

Urednica:
Jelena Nidžović

Prevod:
Mladen Jakovljević

Lektura i korektura:
Kontrast izdavaštvo

Dizajn korica:
Jelena Lugonja

Prelom:
Anica Lapčević

Štampa:
F.U.K. d.o.o.

Tiraž:
1000

Izdavač:
Kontrast, Beograd
Klaonička 2, Zemun
e-mail: jakkontrast@gmail.com
kontrastizdavastvo.com
facebook.com/KontrastIzdavastvo

URSULA K. LE GVIN

PRIČE IZ ZEMLJOMORJA

PETA KNJIGA CIKLUSA O ZEMLJOMORJU

Prevod: Mladen Jakovljević

KONTRAST
Beograd, 2020.

Zapadno prostranstvo

Južno prostranstvo

Hili

Selidor
Dveri
Selidora

Zmajski prelaz

Deremen
Onon

Narveduen

Uli
Risk
Usidero
Etil
Ontuego
Ingat
Torindveri

Kaltuel
Arins
Biski Kartuel
Faltuel
Simli

Ob
Džesag

Obehol

Dugačka Dina
Velogi

Peščana ostrva

Lorbaneri

Spoljni Sor

Bort

Rogmi

Soresk
Norst

Eboskil

Paln

Pendor
Torning
Donji Torning

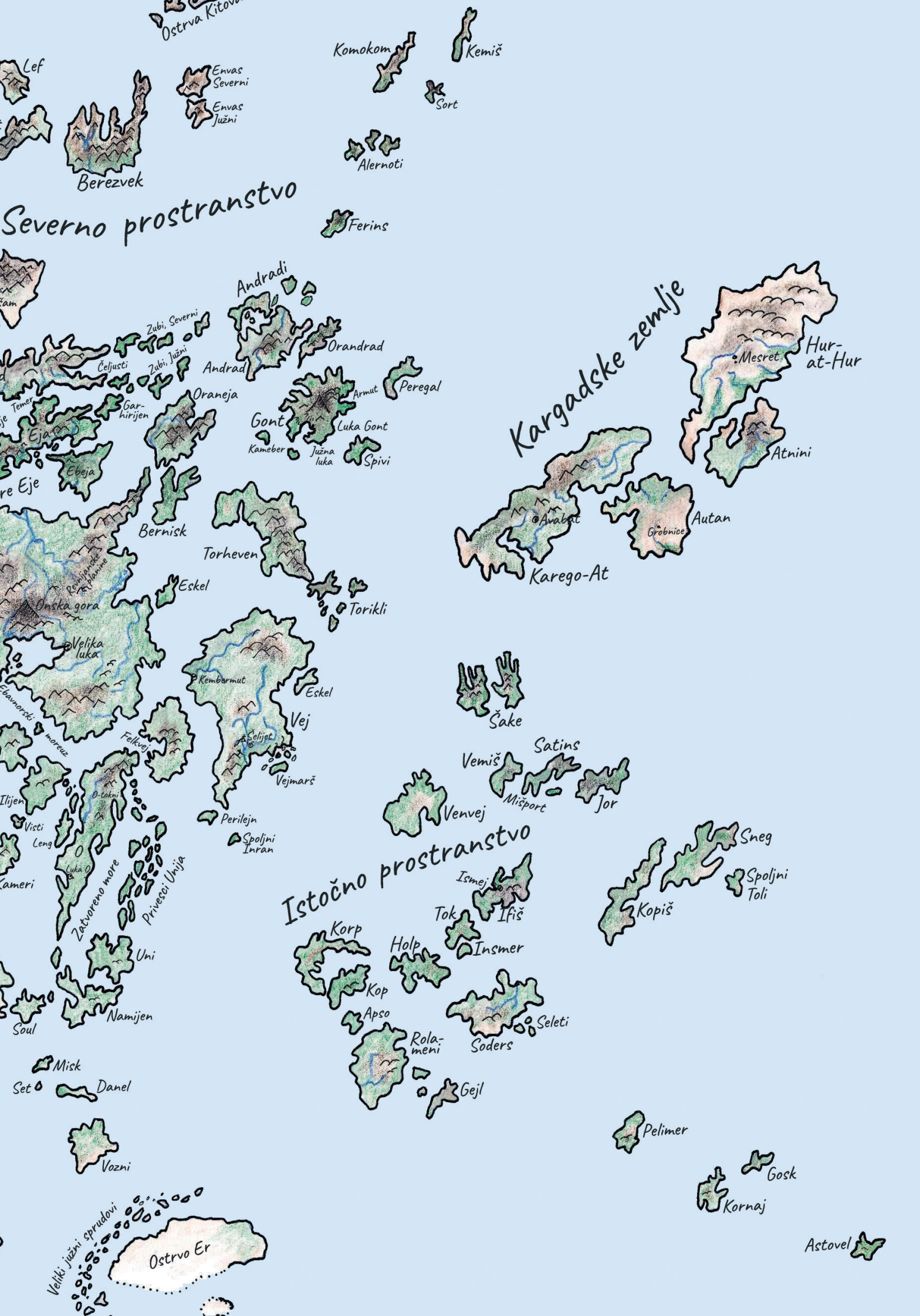
Ensmar

Oskil
Utraba Oskila
Oskilsko morje
Enladi
Aol
Berila
More

Semel
Andanden
Biši
Ebiši
Besu
Pelnijsko more
Hevnor
Falijerske planine
Južna luka

Sepiš
Torning
Nes
Devedeset ostrva
Drom-gan
Rouk
Tvil
Serd
Podi
Vatort
Unutrašnje more
Grad Hort

Rud
Tum

Severno prostranstvo

Kargadske zemlje

Istočno prostranstvo

Lef
Berezvek
Envas Severni
Envas Južni

Komokom
Kemiš
Sort
Alernoti
Ferins

Andradi
Zubi, Severni
Zubi, Južni
Orandrad
Oraneja
Gont
Kameber
Južna luka
Spivi
Armut
Peregal
Čeljusti
Gar-hirijen
Eja
Ebeja
Bernisk
Torheven
Eskel
Torikli

Mesret
Hur-at-Hur
Atnini
Autan
Grobnice
Karego-At
Arabat

Velika luka
Eskel
Vej
Selijet
Vejmarš
Perilejn
Spoljni Inran
Folkvej
Zatvoreno more
Privesci, Unija
Uni
Namijen
Soul

Šake
Vemiš
Satins
Mišport
Jor
Venvej

Ismej
Tok
Ifiš
Insmer
Korp
Holp
Kop
Apso
Rola-meni
Soders
Seleti
Gejl

Sneg
Spoljni Toli
Kopiš

Misk
Set
Danel
Vozni

Pelimer
Gosk
Kornaj

Veliki južni sprudovi
Ostrvo Er

Astovel

OSTRVA ZEMLJOMORJA

Prostranstva

Istočno prostranstvo
Zapadno prostranstvo
Severno prostranstvo
Južno prostranstvo

Ostrva

Alernoti, Alernotska ostrva, u Severnom prostranstvu
Andrad, ostrvo u severoistočnom delu Arhipelaga
Andradi, Andradaska ostrva, u severoistočnom delu Arhipelaga, kraj Andrada
Apso, ostrvo u Istočnom arhipelagu
Ark, ostrvo u Unutrašnjem moru
Arins, ostrvo u Zapadnom prostranstvu, između Kaltuela i Faltuela
Astovel, najudaljenije ostrvo na jugoistoku Istočnog prostranstva, znano i kao Poslednja zemlja
Atnini, ostrvo u Kargadskim zemljama
Atuan, ostrvo u Kargadskim zemljama, mesto Grobnica i mesto Starih moći:

- **Entat**
- **Tenahbah**
- **Grobnice**

Bernisk, ostrvo na severoistoku Arhipelaga
Privesci Unija, niz ostrvaca u jugoistočnom delu Arhipelaga, severno od Unija
Berezvek, ostrvo u Severnom prostranstvu
Besu, ostrvo u Pelnijskom moru, južno od Bišija
Biši, ostrvo u zapadnom Arhipelagu, blizu Semela, u severnom delu Pelnijskog mora

Bort, ostrvo u Severnom prostranstvu
Kemiš, ostrvo u Severnom prostranstvu
Deremen, ostrvu u Zapadnom prostranstvu
Zmajski prelaz, ostrvca u Zapadnom prostranstvu, južno od Selidora
Dromgan, jedno od Devedeset ostrva
Danel, ostrvo u Južnom prostranstvu
Eja, ostrvo u Moru Eje, između Enlada i Hevnora. Prvo tlo koje je tvorac Segoj podigao iznad mora
Ebeja, ostrvo južno od Eje
Ebiši, južno od Bišija
Eboskil, ostrvo u severozapadnom Arhipelagu, jugozapadno od Oskila
Enlad, ostrvo u severnom Arhipelagu, dom Moredov. Enlad nalikuje krokodilu s razjapljenim čeljustima, zbog čega se zaliv između dva poluostrva naziva „Čeljusti Enlada“:

- **Aol**
- **Berila**
- **Semermin**
- **Serilon**
- **Temer**

Enladi, grupa ostrva zapadno od Enlada
Ensmer, ostrvo na jugozapadu Arhipelaga
Envas, Severni, ostrvo u Severnom prostranstvu
Envas, Južni, ostrvo u Severnom prostranstvu
Epaln, ostrvo na zapadu Arhipelaga, jugoistočno do Palna
Esen, ostrvo u Pelnijskom moru, južno od Besua
Eskel, ostrvo istočno od Hevnora (na mapi u *Pričama iz Zemljomorja* kao Eskel greškom je označeno i ostrvo Otrad istočno od Veja)
Etil, ostrvo u Zapadnom prostranstvu
Faltuel, ostrvo u Zapadnom prostranstvu
Spoljni Sor, ostrvo u Južnom prostranstvu
Spoljni Toli, ostrvo u Istočnom prostranstvu, istočno od Snega

Felkvej, ostrvo zapadno od Veja

Ferins, ostrvo u Severnom prostranstvu

Gejl, ostrvo u Istočnom prostranstvu

Gar-hirijen, ostrvce istočno od Eje

Dveri Selidora, ostrvce istočno od Selidora

Get, jedno od Devedeset ostrva

Gmet, ostrvo u Pelnijskom moru

Gont, ostrvo na severoistoku Arhipelaga:

- **Luka Gont**
- **Kemaj**
- **Ovark**
- **Valmut**
- **Vis**

Gosk, ostrvo u Istočnom prostranstvu

Šljunčari, grupa ostrva zapadno od Eboskila

Veliki južni sprudovi, ostrva u Južnom prostranstvu

Šaka, Istočna, gde je Ged sreo svoju senku

Šaka, Zapadna, gde je Ged došao do broda *Dalekovid*

Hevnor, najveće ostrvo Arhipelaga:

- **Istobreg**
- **Eolg**
- **Putokraj**, selo severozapadno od Onske gore
- **Falijernske planine**
- **Proplanak**, grad na zapadu Hevnora
- **Velika luka**, grad u srcu sveta, glavni grad Kraljevstva Zemljomorja
- **On, Onska gora**, velika planina u centralnom Hevnoru
- **Revnijanske planine**
- **Južna luka**

Hili, najudaljenije ostrvo na severozapadu Zapadnog prostranstva

Hogen, najsevernije kopno Zemljomorja

Holp, ostrvo u Istočnom prostranstvu

Hosk, ostrvo u Arhipelagu, zapadno od Unutrašnjeg mora:

- **Orimi**

Hur-at-Hur, ostrvo u Kargadskim zemljama

Ifiš, ostrvo u Istočnom prostranstvu:

- **Ismej**

Ilijen, ostrvo u Unutrašnjem moru

Ingat, ostrvu u Zapadnom prostranstvu

Insmer, ostrvce u Istočnom prostranstvu

Ostrvo Er, veliko ostrvo u Južnom prostranstvu

Isel, ostrvo u Unutrašnjem moru

Čeljusti (Čeljusti Enlada)

Džesag, ostrvo u Zapadnom prostranstvu

Kaltuel, ostrvo u Zapadnom prostranstvu

Kameber, ostrvce na severozapadu Arhipelaga, u Gontskom moru

Kameri, ostrvo u Unutrašnjem moru

Karego-At, ostrvu u Kargadskim zemljama:

- **Avabat**

Kargadske zemlje, četiri ostrva: Atnini, Atuan, Hur-at-Hur i Karego-At

Komokom, ostrvo u Severnom prostranstvu

Kop, ostrvo u Istočnom prostranstvu

Kopiš, ostrvo u Istočnom prostranstvu

Kornaj, ostrvo u Istočnom prostranstvu

Korp, ostrvo u Istočnom prostranstvu

Lef, ostrvo u Severnom prostranstvu

Leng, ostrvo u Unutrašnjem moru

Dugačka Dina, ostrvo u Južnom prostranstvu

Lorbaneri, ostrvo u Južnom prostranstvu:

- **Sosara**

Loso, ostrvo u Pelnijskom moru

Donji Torning, jedno od Devedeset ostrva

Misk, ostrvo u Južnom prostranstvu

Namijen, južno ostrvo Arhipelaga

Narveduen, ostrvo u Zapadnom prostranstvu

Bliski Kartuel, ostrvo u Zapadnom prostranstvu, kraj Kaltuela

Neš, jedno od Devedeset ostrva

Devedeset ostrva, grupa ostrva u Arhipelagu između Hoska i Ensmera

Norst, ostrvo na severozapadu Arhipelaga, jugoistočno od Sore-ska

O, izduženo ostrvo u Arhipelagu, između Unutrašnjeg i Zatvo-renog mora:

- **Luka O**
- **O-tokni**

Ob, ostrvo u Zapadnom prostranstvu

Obehol, ostrvo u Južnom prostranstvu

Omer, ostrvo u Unutrašnjem moru, južno od Hevnora

Onon, ostrvo u Zapadnom prostranstvu

Ontuego, ostrvo u Zapadnom prostranstvu

Orandrad, ostrvo na severozapadu Arhipelaga, istočno od An-drada

Oraneja, ostrvo u Arhipelagu, istočno od Eje

Oskil, ostrvo na severu Arhipelaga:

- **Nešam**

Otrad, ostrvo u istočnom delu Arhipelaga, istočno od Veja (greš-kom označeno kao Eskel na mapi u *Pričama iz Zemljomorja*)

Spoljni Inran, ostrvo u Arhipelagu, južno od Veja

Paln, ostrvo na severu Arhipelaga, pridev je „Pelnijski“

Pelimer, ostrvo u Istočnom prostranstvu

Pendor, najistočnije ostrvo u Zapadnom prostranstvu

Perilejn, ostrvo na istoku Arhipelaga, južno od Veja

Peregal, ostrvo na severoistoku Arhipelaga

Podi, ostrvo na jugozapadu Arhipelaga

Risk, ostrvo u Zapadnom prostranstvu

Rogmi (Rogm, Rogma), ostrvo u Severnom prostranstvu

Rouk, ostrvo u Unutrašnjem moru:

- **Tvil**

Rolameni, ostrvo u Istočnom prostranstvu

Rud, ostrvo u Južnom prostranstvu

Peščana ostrva, ostrvca u Južnom prostranstvu između Lorbanerija i Obehola

Satins, ostrvo u Istočnom prostranstvu

Selidor, najzapadnije ostrvo u Zapadnom prostranstvu

Seleti, grupica ostrvca kraj Sodersa

Semel, ostrvo na zapadu Arhipelaga

Sepiš, jedno od Devedeset ostrva

Set, ostrvo u Južnom prostranstvu

Simli, ostrvo u Zapadnom prostranstvu

Sneg, ostrvo u Istočnom prostranstvu

Soders, ostrvo u Istočnom prostranstvu

Soleja, ostrvo koje je postojalo između Eje, Enlada i Taona

Soresk, ostrvo na severozapadu Arhipelaga

Sort, ostrvo u Severnom prostranstvu

Soul, ostrvo na jugu Arhipelaga

Spivi, ostrvo na severoistoku Arhipelaga

Ostrvo s izvorom, prvobitno peščani sprud, na kojem je izbio izvor vode zahvaljujući Gedu

Taon, ostrvo na severu Arhipelaga:

- **Elini**
- **Meoni**

Zubi, Severni, ostrva istočno od Enlada, produžetak severnog grebena Čeljusti Enlada

Zubi, Južni, ostrva istočno od Enlada, produžetak južnog grebena Čeljusti Enlada

Tesk, jedno od Devedeset ostrva

Tok, ostrvo u Istočnom prostranstvu

Tum, ostrvo u Južnom prostranstvu

Tup, ostrvo na zapadu Arhipelaga, južno od Oskila

Torheven, ostrvo u istočnom delu Arhipelaga

Torikli, grupa ostrva na istoku Arhipelaga

Torindveri, grupa ostrva u Zapadnom prostranstvu

Torning, jedno od Devedeset ostrva

Udrat, napušteno ostrvo u Severnom prostranstvu

Uli, ostrvo u Zapadnom prostranstvu

Uni, ostrvo na jugoistoku Arhipelaga

Usidero, ostrvo u Zapadnom prostranstvu

Vemiš, ostrvo u Istočnom prostranstvu:

- **Mišport**

Venjej, ostrvo u Istočnom prostranstvu

Visti, ostrvo u Unutrašnjem moru

Vozni, ostrvo u Južnom prostranstvu

Vatort, ostrvo u Arhipelagu, južno od Unutrašnjeg mora:

- **Grad Hort**

Vej, ostrvo u istočnom delu Arhipelaga:

- **Šelijet**
- **Kembermut**

Vejmarš, ostrvce ili grupa ostrva jugoistočno od Veja

Velogi, ostrvo u Južnom prostranstvu

Ostrva Kitova, ostrva u Severnom prostranstvu, istočno od Hogenena

Jor, ostrvo u Istočnom prostranstvu, istočno od Satinsa

PREDGOVOR

Na kraju romana *Tehanu*, četvrte knjige o Zemljomorju, priča je došla do tačke koja je meni bila *sada*. Baš kao i kada je u pitanju *sada* takozvanog stvarnog sveta, nisam znala šta sledi. Mogla sam da nagađam, da predviđam, strahujem, da se nadam, ali nisam znala.

Ne mogavši da nastavim priču (jer se još uvek nije dogodila) i naivno pretpostavivši da je priča o Gedu i Tenar stigla do zauvek srećnog kraja, knjizi sam dala podnaslov „Poslednja knjiga o Zemljomorju“.

O, naivne li spisateljice. *Sada* je promenljivo. Čak i u pričama, snovima, bajkama, *sada* nije *nekada*.

Sedam ili osam godina nakon što je objavljen *Tehanu*, zamolili su me da napišem priču o Zemljomorju. Čak i ovlašni pogled na to mesto ukazao mi je na to da se svašta dešavalo u mom odsustvu. Bilo je krajnje vreme da se vratim i saznam šta se to dešava *sada*.

Želela sam i informacije o različitim stvarima koje su se desile *nekada*, pre nego što su se Ged i Tenar rodili. Bila sam u neodumici u vezi sa mnogo stvari o Zemljomorju, o čarobnjacima, o ostrvu Rouk, o zmajevima. Da bih shvatila sadašnjost, morala sam malo da istražim prošlost, da provedem izvesno vreme u Arhivu Arhipelaga.

Nepostojeća istorija izučava se pričanjem priče i istraživanjem događaja. Verujem da se to ne razlikuje mnogo od onoga što istoričari čine u takozvanom stvarnom svetu. Čak i kada prisustvujemo nekom istorijskom događaju, razumemo li ga – možemo li ga uopšte zapamtiti – pre nego što budemo kadri da ispričamo priču o njemu? A za događaje u dobima i na mestima izvan ličnog iskustva imamo samo priče drugih ljudi. Događaji iz

prošlosti, uostalom, postoje samo u našem sećanju, koje je oblik mašte. Događaj je stvaran *sada*, ali čim postane *nekada*, njegova stvarnost u potpunosti zavisi od nas, od naše energije i iskrenosti. Ukoliko mu dozvolimo da isklizne iz sećanja, samo mašta može vratiti i najmanji njegov odsjaj. Ukoliko lažemo o prošlosti i primoravamo je da ispriča priču koju mi želimo da ispriča, da znači ono što mi želimo da znači, ona onda gubi stvarnost, postaje lažna. Težak je poduhvat kroz vreme poneti prošlost u koferima mita i istorije; ali kao što Lao Ce reče, mudri ljudi kreću na marš sa teretnim kolima.

Kada stvarate ili rekonstruišete svet koji nikada nije postojao, njegovu potpuno izmišljenu istoriju, istraživanje je donekle drugačije, ali osnovni impulsi i tehnike ostaju isti. Posmatrate šta se dešava i nastojite da shvatite zašto se to dešava, oslušujete šta vam ljudi odande govore i pratite njihove postupke, shvatate ih ozbiljno i trudite se da to iskreno ispričate kako bi priča imala težinu i smisao.

Pet priča u ovoj knjizi istražuju ili proširuju svet opisan u prvih četiri romana o Zemljomorju. Svaka je priča za sebe, ali svaka će više reći čitanjem nakon romana, a ne pre njih.

„Nalazač“ opisuje događaje koji su se odigrali oko trista godina pre vremena u koje je smeštena radnja romana, u mračno i opasno doba; priča osvetljava nastanak nekih običaja i institucija u Arhipelagu. „Kosti Zemlje“ pripoveda o čarobnjacima koji su podučavali čarobnjaka koji je prvi podučavao Geda i pokazuje da je potrebno više od jednog maga da se zaustavi zemljotres. „Tamnoruža i Dragulj“ bi se mogla dešavati u bilo koje vreme tokom poslednjih nekoliko stotina godina u Zemljomorju; uostalom, ljubavna priča može se desiti bilo kada, bilo gde. „Na Močvarnoj visoravni“ je priča iz perioda šest kratkih, ali sadržajnih godina dok je Ged bio Arhimag Zemljomorja. A poslednja priča, „Vi-

lin Konjic“, koja se dešava nekoliko godina nakon što se završio *Tehanu*, most je između te knjige i sledeće, *Drugi vetar*. Zmajski most.

Da bi mi um mogao hoditi godinama i vekovima a da ne ispremešta sve, kao i da bi kontradiktornosti i protivrečnosti bile svedene na najmanju moguću meru tokom pisanja ovih priča, postala sam (donekle) sistematičnija i organizovanija, pa sam svoje znanje o narodima i njihovoj prošlosti smestila u poglavlje „Opis Zemljomorja“. Ono ima istu ulogu kao i prva velika mapa Arhipelaga i Prostranstava koju sam nacrtala kada sam počela pisanje *Čarobnjaka Zemljomorja*, pre više od trideset godina: bilo mi je potrebno da znam gde se šta nalazi i kako da stignem odavde do tamo – u vremenu i u prostoru.

Budući da takva vrsta fikcionalnih podataka, kao što su mape izmišljenih predela, zaista zanima neke čitaoce, prilažem opis nakon priča. Takođe, ponovo sam nacrtala geografske mape za ovu knjigu i, dok sam to radila, obradovalo me je kada sam pronašla jednu jako staru u Hevnorskom Arhivu.

Naravno, otkad sam počela da pišem o Zemljomorju, ja sam se promenila, kao i ljudi koji su pročitali knjige. Svako vreme je vreme promena, ali ovo naše je doba ogromne, ubrzane moralne i mentalne transformacije. Arhetipovi postaju žrvnji, sasvim jednostavne stvari se iskomplikuju, kaos postaje elegantan, i ispostavi se da su opštepoznate istine samo nešto u šta su neki ljudi nekada verovali.

To je uznemirujuće. Koliko god uživali u nepostojanom, očaravajućem titraju elektronike, žudimo i za nepromenljivim stvarima. Volimo stare priče zbog njihove postojanosti. Artur večno sanja u Avalonu. Bilbo može otići „tamo i natrag“, a voljeni, poznati Okrug uvek je „tamo“. Don Kihot se večno bori sa vetrenjačama... Ljudi se uzdaju u to da će u područjima fantastičnog pronaći stabilnost, prastare istine, postojane jednostavnosti.

A kapitalistička postrojenja im to nude. Ponuda zadovoljava tražnju. Fantastika postaje roba, industrija.

Komodifikovana fantastika ne rizikuje: ništa ne izmišlja, već oponaša i trivijalizuje. Ona stare priče lišava intelektualne i etičke složenosti, njihovu radnju preobražava u nasilje, glumce u lutke, a pripovedanje istine u sentimentalnu plitkounnost. Junaci koriste mačeve, lasere, čarobne štapiće jednako mehanički koliko i kombajne, dok žanju zaradu. Duboko uznemirujući moralni izbori postaju prečišćeni, simpatični, bezbedni. Ideje velikih pripovedača osmišljene sa žarom postaju kopije, pretvaraju se u stereotipe, bivaju svedene na igračke, izliveno u raznobojnoj plastici, reklamirane, prodavane, lomljene, bacane, menjane, olako smenjuju jedna drugu.

Ono na šta računaju i šta unovčavaju trgovci fantastikom jeste nesavladiva mašta čitaoca, bilo deteta ili odrasle osobe, koja čak i tim mrtvim stvarima udahnjuje život – nekakav, izvesno vreme.

Kao i sva živa bića, mašta živi *sada*, i živi uz istinsku promenu, iz nje i od nje. Kao i sve drugo što radimo i imamo, i ona može biti preuzeta i degradirana; ali ona nadživljava komercijalno i didaktičko iskorišćavanje. Zemlja nadživljava imperije. Osvajači mogu šume i polja pretvoriti u pustare, ali kiša će pasti, reke će teći do mora. Nestabilna, promenljiva, neistinita područja iz bajki jednako su deo ljudske istorije i misli koliko su to i narodi u našim kaleidoskopskim atlasima, a neka ih i nadžive.

Nastanjujemo stvarna i izmišljena područja već jako dugo. Ali ne živimo ni u jednima ni u drugima onako kako su to činili naši roditelji i preci. Čarolija se menja u zavisnosti od uzrasta, i vremena.

Danas imamo desetine različitih Artura, a svaki je istinit. Okrug se nepovratno promenio još za Bilbovog veka. Don Kihot je odjahao u Argentinu i tamo je sreo Horhea Luisa Borhesa. *Plus c'est la même chose, plus ça change.*¹

1) Što je sličnije, više se menja. (Prim. prev.)

Obradovalo me je kada sam se vratila u Zemljomorje i saznala da još uvek postoji, sasvim poznato, a opet drugačije i u procesu promena. Ne dešava se ono što sam mislila da će se dogoditi, ljudi nisu onakvi kakvi sam mislila da jesu, ili ono što sam mislila da jesu, a lutam ostrvima koje sam mislila da poznajem u dušu.

Ovo su izveštaji o mojim istraživanjima i otkrićima: priče iz Zemljomorja za one kojima se to mesto dopalo, ili misle da bi im se dopalo, i koji su voljni da prihvate sledeće pretpostavke:

sve se menja:

piscima i čarobnjacima ne treba uvek verovati:

niko ne može objasniti zmaja.

